

**AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE CJELOŽIVOTNE KARIJERNE
ORIJENTACIJE
ZA 2019. I 2020. GODINU**

Podgorica,
Decembar 2018. godine

SADRŽAJ

1. AKCIONI PLAN KAO INSTRUMENT SPROVOĐENJA STRATEGIJE CJELOŽIVOTNE KARIJERNE ORIJENTACIJE U CRNOJ GORI (2016-2020).....	3
2. AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE CJELOŽIVOTNE KARIJERNE ORIJENTACIJE ZA 2019-2020. GODINU.....	5
3. MONITORING, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA	19

1. AKCIONI PLAN KAO INSTRUMENT SPROVOĐENJA STRATEGIJE CJELOŽIVOTNE KARIJERNE ORIJENTACIJE U CRNOJ GORI (2016-2020)

Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj 30. juna 2016. godine, usvojila je Strategiju cjeloživotne karijerne orijentacije u Crnoj Gori (2016-2020). Programom rada Vlade za 2018. godinu predviđeno je da Ministarstvo prosvjete za IV kvartal 2018. godine pripremi i Vladi dostavi prijedlog Akcionog plana za sprovođenje Strategije cjeloživotne karijerne orijentacije za period 2019-2020. godina.

Shodno tome, ministar prosvjete je 16. oktobra 2018. godine Rješenjem o obrazovanju Radne grupe za pripremu nacrtu dokumenta Akcioni plan za sprovođenje Strategije cjeloživotne karijerne orijentacije za period 2019-2020. godina (Rješenje broj: 023-1172/2018-1) za članove Radne grupe imenovao:

1. Veljka Tomića, Ministarstvo prosvjete;
2. Mr Mariju Đurišić, Ministarstvo prosvjete;
3. Mr Branku Kankaraš, Ministarstvo prosvjete;
4. Mr Božidarku Marković-Malešević, Ministarstvo prosvjete;
5. Dr Mladena Perazića, Privredna komora Crne Gore;
6. Alisu Dizdarević, Zavod za zapošljavanje;
7. Vidosavu Kaščelan, Zavod za školstvo;
8. Bojanu Jovanović, Sindikati prosvjete Crne Gore;
9. Danku Četković, Unija poslodavaca Crne Gore;
10. Senku Vukčević, Ministarstvo rada i socijalnog staranja;
11. Jelenu Knežević, Centar za stručno obrazovanje.

Zadatak Radne grupe je da pripremi Akcioni plan sprovođenja Nacionalne strategije cjeloživotne karijerne orijentacije u Crnoj Gori za 2019. i 2020. godinu, koji treba da sadrži aktivnosti potrebne za ostvarivanje ciljeva, određenih u okviru prioriteta oblasti unapređenja sistema karijernog savjetovanja i vođenja različitih ciljnih grupa (mladih, odraslih, zaposlenih, nezaposlenih), određenim u Strategiji cjeloživotne karijerne orijentacije u Crnoj Gori (2016-2020) i Strategiji za cjeloživotno preduzetničko učenje 2015-2019. Prioritetne oblasti u karijernoj orijentaciji za period 2016-2020. godini su:

1. Podizanje svijesti i znanja o potrebi za cjeloživotnim učenjem i razvojem karijere,
2. Osnaživanje politike za karijernu orijentaciju na nivou sistema,
3. Jačanje karijerne orijentacije u obrazovnom sistemu Crne Gore,
4. Jačanje karijerne orijentacije za zaposlene i nezaposlene,
5. Obezbeđenje kvaliteta u karijernoj orijentaciji.

Vrlo je važno napomenuti da je u prethodnom periodu Ministarstvo prosvjete formiralo Kancelariju za karijerno vođenje i savjetovanje u okviru projekta Euroguidance i Europass, koji se finansira iz sredstava Erasmus+ programa Evropske komisije i budžeta Ministarstva prosvjete, a čiji osnovni cilj je pružanje informacije zainteresovanim građanima o nastavku obrazovanja, mogućnostima sticanja željene kvalifikacije, mogućnostima ulaska na tržište rada kao i raznim programima mobilnosti dostupnim crnogorskim učenicima i studentima. Od januara 2017. godine, otkako postoji ova Kancelarija, tim koji je zadužen za realizaciju projektnih aktivnosti pripremio je nekoliko alata za korišćenje školskim timovima za karijerno vođenje i savjetovanje:

1. Priručnike „Karijerno vođenje i savjetovanje u stručnim školama“, „Vođenje intervjua sa učenicima u osnovnim i srednjim školama“ i „Korišćenje društvenih mreža u vođenju karijere“;
2. Vodiče za korišćenje Europass dokumenata, Europass CV, Europass mobilnost i Europass jezički pasoš;
3. Održane su brojne konsultacije sa školskim timovima u cilju pripreme daljih aktivnosti ove Kancelarije.

Takođe, rad Kancelarije za karijerno vođenje i savjetovanje je znatno olakšan dobrom komunikacijom sa školskim timovima za karijerno vođenje i savjetovanje, koji postoje u svakoj osnovnoj i srednjoj školi u Crnoj Gori. Neophodno je dalje raditi na

uvođenju dodatnih nadležnosti Koordinacionog tijela za karijernu orijentaciju, koje je osnovano 2016. godine, čime bi se stekla mogućnost bolje evaluacije i monitoringa rada nadležnih institucija u ovoj oblasti, što je prepoznato u aktivnostima ovog Plana.

2. AKCIONI PLAN ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE CJELOŽIVOTNE KARIJERNE ORIJENTACIJE ZA 2019-2020. GODINU¹

Prioritet 1: Podizanje svijesti o potrebi za cjeloživotnim učenjem i razvojem karijere

Mjere: Promovisati cjeloživotno učenje i karijerno vođenje i savjetovanje

Informisati roditelje o načinima podržavanja djece u njihovom profesionalnom razvoju

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Promocija Akcionog plana sprovođenja Strategije kod vaspitno-obrazovnih ustanova i institucija kroz savjetovanja, forume, seminare i dr.	- Broj škola u kojima je prezentovan Akcioni plan i značaj karijernog vođenja i savjetovanja za cjeloživotno učenje svakog pojedinca - Broj partnera koji sprovode politike karijernog vođenja i savjetovanja na nacionalnom nivou - Broj organizovanih savjetovanja, seminara, okruglih stolova i dr. o cjeloživotnom učenju i karijernoj orijentaciji	KTKVS / CSO, ZZŠ, škole, ZZZCG	I i II kvartal 2019.	1.500 eura

¹ **NAPOMENA:** Mjere i aktivnosti, predviđene Akcionim planom će sprovoditi Ministarstvo prosvjete, Centar za stručno obrazovanje, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Zavod za školstvo, Privredna komora Crne Gore, Unija poslodavaca, škole, Univerzitet Crne Gore i dr. i u njihovim budžetima planiraju se sredstva za realizaciju aktivnosti.

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Organizovanje predavanja, radionica, okruglih stolova, medijskih nastupa i dr. o značaju karijernog vođenja i savjetovanja za učenike i roditelje	- Broj organizovanih radionica od strane KTKVS, okruglih stolova, predavanja i dr. o značaju karijernog vođenja i savjetovanja za učenike - Broj promotivnih aktivnosti na kojima se govorilo o karijernom vođenju i savjetovanju - Broj partnera koji su uključeni u promociju - Broj događaja u školama isključivo namijenjenih roditeljima	KTKVS / CSO, ZZŠ, ZZZCG i drugi	I i II kvartal 2019. I i II kvartal 2020.	1.500 eura
Promocija obrazovne ponude stručnih škola za učenike i roditelje osnovnih škola kroz dane otvorenih vrata	- Stručne škole organizovale dane otvorenih vrata za učenike osnovnih škola - Stručne škole organizovale susrete učenika, roditelja i poslodavaca radi promocije preduzetništva i primjera dobre prakse - Timovi za karijerno vođenje i savjetovanje osnovnih i srednjih škola zajedno planirali i realizovali aktivnosti karijernog informisanja i savjetovanja - Broj i vrste realizovanih promotivnih aktivnosti - Deficitarna zanimanja promovisana kroz medijske nastupe (TV, štampani mediji i dr.)	Stručne škole / osnovne škole	I i II kvartal 2019. I i II kvartal 2020.	Budžet Ministarstva prosvjete, u iznosu od 2.000 eura

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Promocije obrazovne ponude stručnih škola i preduzetništva, kroz Sajam stručnog obrazovanja, Sajam preduzeća za vježbu, za nastavnike, roditelje, učenike osnovnih škola, građane, donosioce odluka i dr.	- Obrazovna ponuda stručnih škola promovisana kroz Sajam stručnog obrazovanja, za roditelje, učenike osnovnih škola, građane, donosioce odluka - Povećano interesovanje učenika za upis u deficitarne profile	CSO / MP, stručne škole, osnovne škole	I i II kvartal 2019. I i II kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija u iznosu od 5.000 eura
Promocije obrazovne ponude stručnih škola kroz sajam suvenira, sajam zanata i slične aktivnosti za nastavnike, roditelje, učenike osnovnih škola, građane, donosioce odluka i dr.	- Obrazovne ponuda stručnih škola promovisana kroz sajam suvenira, sajam zanata i slične aktivnosti koje organizuju udruženja poslodavaca	Zanatsko-preduzetnička komora, Privredna komora, Unija poslodavaca / stručne škole, osnovne škole	II kvartal 2019. II kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija u iznosu od 3.000 eura
Promocije obrazovne ponude svih srednjih škola, gimnazija, mješovitih i stručnih škola kroz Dane nauke i slična događanja na ustanovama visokog obrazovanja, takmičenja iz preduzetništva i sl.	- Kroz aktivnosti Dana nauke i slična događanja popularisanja prirodnih nauka, informatike, preduzetništva	MN / CSO, MP, stručne škole, osnovne škole	I i III kvartal 2019. I - III kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija
Promocija takmičenja u vještinama za učenike, studente, mlade i radnike od 18 do 25 godine starosti - takmičenje u vještinama „EuroSkills“ i učešća na njemu	- Povećan broj disciplina iz kojih su formirani timovi za takmičenje - Povećan broj obrazovnih ustanova koje su pripremljene za takmičenje	CSO, MP / stručne škole, ustanove visokog obrazovanja	II kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Promocija učenika - pobjednika iz različitih oblasti na državnom takmičenju srednjih škola, regionalnim, evropskim i svjetskim takmičenjima	- Povećan broj škola koje organizuju školska takmičenja - Interesovanje učenika za učešće na takmičenjima iz prirodnih nauka povećano - Povećan broj predmeta / oblasti iz kojih su formirani timovi za takmičenje u odnosu na prethodnu godinu	ICCG / CSO, ZZŠ, osnovne škole, stručne škole, gimnazije	III kvartar 2019. III kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija. Dio se finansira iz Fonda za kvalitet i talente.
Osnivanje i podrška radu preduzetničkih klubova u osnovnim školama, gimnazijama i stručnim školama u okviru vannastavnih i slobodnih aktivnosti	- Broj učenika koji izučavaju izborni predmet Preduzetništvo u osnovnim školama i gimnazijama povećan - Povećan broj preduzetničkih klubova u osnovnim školama - Povećan broj osnovnih škola koje su osnovale preduzetničke klubove - Povećan broj preduzetničkih klubova u gimnazijama - Broj stručnih škola koje su osnovale klubove je povećan - Broj poslodavaca koji učestvuju u radu preduzetničkih klubova je povećan - Saradnja škola sa poslodavcima u radu preduzetničkih klubova je unaprijeđena	ZZŠ, CSO / osnovne škole, gimnazije i stručne škole, udruženja poslodavaca	III kvartal 2019. III kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Kampanje promovisanja cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih kroz Festival obrazovanja odraslih	- Broj organizatora obrazovanja odraslih uključenih u promotivne aktivnosti je veći na godišnjem nivou - Povećano interesovanje poslodavaca za promociju deficitarnih zanimanja	CSO / MP, ZZŠ, ZZZCG, organizatori obrazovanja odraslih, udruženja poslodavaca	III i IV kvartal 2019. godine III i IV kvartal 2020. godine	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija u iznosu od 3.000 eura

Mjera: Unaprijediti informisanost učenika, studenata i drugih ciljnih grupa o potrebama poslodavaca, tendencijama na tržištu rada i drugim relevantnim informacijama o tržištu rada

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
--------------------	--	-------------------------------	-----------------	-----------------

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Priprema informatora, brošura i drugih informativnih materijala, namijenjenih učenicima osnovnih i srednjih škola i gimnazija koji objašnjavaju značaj karijernog vođenja i savjetovanja i daju informacije o mogućnostima daljeg obrazovanja	- Pripremljeni informatori u osnovnim i srednjim školama i distribuirani informativni materijali i smjernice za promociju - Broj osnovnih škola kojima su dostupni informativni materijali je povećan - Učenicima srednjih škola su dostupni informativni materijali o mogućnostima daljeg obrazovanja - Učenicima srednjih škola su dostupni podaci o broju i profilu nezaposlenih na evidencijama Zavoda za zapošljavanje - Stručne škole u okviru promocije karijernog vođenja i savjetovanja promovišu i deficitarna zanimanja u osnovnim školama	ZZZCG / CSO, ZZŠ, škole, ustanove visokog obrazovanja, socijalni partneri	I - II kvartal 2019. godine I - II kvartal 2020. godine	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija u iznosu od 7.000 eura
Unaprijediti alate za analizu podataka o zaposlenosti i potražnji na tržištu rada, mogućnostima dokvalifikacije, prekvalifikacije i obrazovanja (objavljivanje mjesečnog, polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o kretanjima na tržištu rada)	- Unaprijeđeni alati za analizu podataka o zaposlenosti i potražnji na tržištu rada - Izvještaji o anketi poslodavaca dostupni stručnoj javnosti i donosiocima odluka	ZZZCG / PKCG, preduzeća, CSO	I, II, III, IV kvartal 2019. I,II,III i IV kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Organizovati promotivne aktivnosti, značajne za povećanje zapošljavanja mladih i odraslih (sajmovi sezonskog zapošljavanja i sl.)	- Organizovani sajmovi sezonskog zapošljavanja - Povećan broj poslodavaca koji se predstavljaju na sajmovima - Sklopljeni ugovori za sezonsko zapošljavanje između učenika i studenata i poslodavaca	ZZZCG / ustanove srednjeg i visokog obrazovanja, poslodavci	I i II kvartal 2019. I i II kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija
Informisanje o stanju na tržištu rada, značaju karijernog vođenja i savjetovanja i drugim mjerama aktivne politike zapošljavanja kroz informisanje putem tv emisija, štampanih medija, sajta ZZZCG i drugih kanala komunikacije	- Informisanje o stanju na tržištu rada, značaju karijernog vođenja i savjetovanja i drugim mjerama aktivne politike zapošljavanja dostupne različitim ciljnim grupama	ZZZCG / poslodavci i njihova udruženja	I, II, III, IV kvartal 2019. I,II,III i IV kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija
Prikupljanje i analiza informacija o implementiranim projektima u oblasti karijernog vođenja i savjetovanja i dobrim praksama u zemlji	- Urađena analiza o implementiranim projektima u oblasti karijernog vođenja i savjetovanja i njihovim efektima na unapređenje sistema karijernog vođenja i savjetovanja	KTKVS	I, II, III, IV kvartal 2019. I,II,III i IV kvartal 2020.	Budžet Ministarstva prosvjete
Organizovanje posjeta učenika srednjih škola preduzećima radi promocije uspješnih preduzetnika i primjera dobre prakse	- Broj preduzeća i škola uključenih u promociju preduzetništva i deficitarnih profila - Broj škola koje su organizovale susrete sa poslodavcima - Broj uključenih poslodavaca i preduzeća	KTKVS / škole	I, II, III, IV kvartal 2019. I,II,III i IV kvartal 2020.	Budžet Ministarstva prosvjete

Prioritet 2. Osnaživanje politika karijernog vođenja i savjetovanja na nivou sistema**Mjera: Unaprijediti zakonsku regulativu i druga dokumenta u odnosu na okvire EU, kada je riječ o karijernom vođenju i savjetovanju**

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Prepoznati poslove u okviru već postojećih radnih mjesta za karijerno vođenje i savjetovanje u sistematizacijama nadležnih organa i institucija	- Broj preduzetih poslova koji se odnose na razvoj oblasti karijernog vođenja i savjetovanja u nadležnim organima i institucijama	Ministarstvo prosvjete / KTKVS	II kvartal 2019.	Budžet Ministarstva prosvjete
Izrada dvogodišnjeg plana rada KTKVS u skladu sa Strategijom cjeloživotne karijerne orijentacije i Akcionim planom sprovođenja Strategije za 2019-2020. godinu	- Urađen program rada za period od dvije godine	KTKVS	I kvartal 2019.	Budžet Ministarstva prosvjete
Praćenje sprovođenja aktivnosti iz Akcionog plana za 2019-2020. godinu i realizacija aktivnosti, definisanih Planom rada KTKVS	- Pripremljeni kvartalni izvještaji o realizaciji aktivnosti iz Akcionog plana - Aktivnosti iz Plana rada KTKVS realizovane	KTKVS	IV kvartal 2019. IV kvartal 2020.	Budžet Ministarstva prosvjete
Izrada preporuka o saradnji škola i ZZZCG i podjeli obaveza školskih timova za karijerno vođenje i savjetovanje u školama i centara za profesionalno informisanje i savjetovanje	- Urađene preporuke o saradnji i podjeli obaveza između partnera	KTKVS / timovi za karijerno vođenje i savjetovanje u školama, stručne službe ZZZCG / CIPS	I kvartal 2019.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija
Realizacija zajedničkih programa o saradnji u oblasti karijernog vođenja i savjetovanja obrazovnih ustanova i nadležnih službi Zavoda za zapošljavanje	- Realizovan najmanje jedan zajednički program u toku kvartala koji zajedno implementiraju: srednje škole i ZZZCG, osnovne i srednje škole, fakulteti i srednje škole	KTKVS / ZZZCG, škole, predstavnici ustanova	II i IV kvartal 2019. II i IV kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija
Unapređenje postojećih zakonskih rješenja koja	- Urađen detaljan izvještaj o	KTKVS	I i II kvartal 2019.	Budžet Ministarstva prosvjete

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
su značajna za razvoj i implementaciju karijernog vođenja i savjetovanja	postojećim zakonskim rješenjima u Crnoj Gori koji se odnose na karijerno vođenje i savjetovanje - Pripremljen prijedlog za unapređenje propisa			

Prioritet 3: Jačanje karijernog vođenja i savjetovanja u obrazovnom sistemu Crne Gore

Mjere: Osnaživanje karijernog vođenja i savjetovanja u školama

Sprovođenje mjera prevencije ranog napuštanja obrazovanja

Unapređivanje usluga karijernog vođenja i savjetovanja za lica sa posebnim obrazovnim potrebama

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Akreditovati i realizovati obuke za nastavnike osnovnih škola za implementaciju programa karijernog vođenja i savjetovanja	- Broj osnovnih škola u kojima je realizovana obuka nastavnika po programu karijernog vođenja i savjetovanja je povećan - Školski timovi su realizovali planirane aktivnosti karijernog vođenja i savjetovanja u školama	KTKVS / ZZŠ, CSO, ZZZCG (CIPS), škole	I kvartal 2019. I kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija
Praćenje realizacije programa karijernog vođenja i savjetovanja u osnovnim školama	- Utvrđene procedure monitoringa i evaluacije realizacije programa karijernog vođenja i savjetovanja u osnovnim školama - Broj osnovnih škola u kojima se realizuje program karijernog vođenja i savjetovanja je povećan (na godišnjem nivou) - Broj nastavnika koji realizuju program karijernog vođenja i	KTKVS / ZZŠ, CSO, škole	II kvartal 2019. II kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
	- savjetovanja u školama je povećan - Povećano je interesovanje učenika u aktivnostima karijernog vođenja i savjetovanja u školama			
Realizacija aktivnosti ZZZCG iz oblasti karijernog vođenja i savjetovanja namijenjenih učenicima	- U skladu sa planom saradnje, organizovan je zajednički rad službi CIPS-a i karijernih timova iz škola na profesionalnom informisanju i savjetovanju učenika	ZZZCG / škole, UP, PKCG, privrednici	I, II, III, IV kvartal 2019. I,II,III i IV kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija
Reakreditacija programa karijerog vođenja i savjetovanja u gimnazijama, stručnim i mješovitim školama, obuke za nastavnike srednjih škola i praćenje realizacije programa Karijernog vođenja i savjetovanja u srednjim školama	- Broj akreditovanih programa - Broj realizovanih obuka u srednjim školama - Broj izvještaja o kvalitetu rada TKVS u srednjim školama	Zavod za školstvo, CSO, KTKVS	I kvartal 2019. I kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija

Mjera: Jačanje karijerne orijentacije u visokom obrazovanju

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Unapređenje mreže karijernih centara na institucijama visokog obrazovanja	- Unaprijeđeni organizacioni, prostorni i kadrovski uslovi za rad karijernih centara univerziteta - Povećan broj uključenih univerzitetskih jedinica - Povećan broj zaposlenih u karijernim centrima	Karijerni centri / ustanove visokog obrazovanja	I, II, III, IV kvartal 2019. I,II,III i IV kvartal 2020.	Budžeti ustanova visokog obrazovanja
Uključivanje sadržaja karijernog vođenja i savjetovanja u studijske programe po kojima se obrazuje nastavni kadar	- Uvršteni sadržaji karijernog vođenja i savjetovanja u studijske programe koji obrazuju nastavni	Ustanove visokog obrazovanja	IV kvartal 2019.	Budžeti ustanova visokog obrazovanja

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
	kadar (pedagogija, razredna i predmetna nastava i dr.)			
Realizacija aktivnosti ZZZCG iz oblasti karijernog vođenja i savjetovanja namijenjenih studentima (u skladu sa planom saradnje)	- Realizovani programi razvijanja vještina karijernog informisanja i savjetovanja sa studentima - Povećan broj učesnika aktivnosti informisanja i savjetovanja	ZZZCG (CIPS) / Karijerni centar Univerziteta Crne Gore i ostale ustanove visokog obrazovanja	I, II, III, IV kvartal 2019. I,II,III i IV kvartal 2020.	Budžet Zavoda za zapošljavanje
Realizacija predavanja za studente iz oblasti preduzetništva od strane uspješnih preduzetnika	- Održana predavanja iz oblasti preduzetništva od strane uspješnih preduzetnika kao promovisanje primjera dobre prakse - Povećano interesovanje studenata za prisustvo predavanjima - Povećan broj poslodavaca koji su uključeni u promociju preduzetništva	UPCG / Karijerni centar Univerziteta Crne Gore, PKCG, UP	I, II, III, IV kvartal 2019. I,II,III i IV kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija

Prioritet 4: Jačanje usluga karijernog vođenja i savjetovanja za nezaposlene i zaposlene

Mjera: Širenje mreže karijernih centara u institucijama, agencijama i ustanovama koje se bave karijernim vođenjem i savjetovanjem

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Analiza potreba i mogućnosti za širenje mreže CIPS-ova	- Pripremljena analiza mogućnosti za širenje mreže CIPS-ova	ZZZCG / lokalne zajednice	I i II kvartal 2019. godine	Budžet Zavoda za zapošljavanje
Realizacija aktivnosti CIPS-ova u opštinama i institucijama sistema, u skladu s godišnjim planom	- Realizovan broj i tip aktivnosti CIPS-ova, u skladu sa planom	ZZZCG (CIPS) / lokalne zajednice	I, II, III, IV kvartal 2019.	Budžet Zavoda za zapošljavanje

aktivnosti	- Broj usluga profesionalne orijentacije povećan		I,II,III i IV kvartal 2020.	
------------	--	--	-----------------------------	--

Mjera: Razvoj i unapređenje programa za nezaposlene i zaposlene u cilju savladavanja i unapređenja vještina koje su važne za razvoj karijere

Aktivnosti	Indikator	Nosilac aktivnosti/ Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Izrada plana saradnje organizatora obrazovanja odraslih, ZZZCG, CSO, socijalnih partnera i drugih zainteresovanih strana u cilju unapređenja mjera za karijerno informisanje i savjetovanje odraslih	- Urađen plan saradnje partnera na jačanju usluga karijernog vođenja i savjetovanja	CSO, ZZZCG / UK, PKCG, UPG, MRSS	IV kvartal 2019.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija
Istraživanje potreba nezaposlenih i zaposlenih iz oblasti karijerne vođenja i savjetovanja	- Sprovedeno istraživanje o potrebama nezaposlenih za profesionalnim informisanjem i savjetovanjem - Urađen izvještaj o istraživanju sa preporukama za unapređenje karijernog vođenja i savjetovanja	ZZZCG / PKCG, UP	I i II kvartal 2019.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija
Priprema programa karijernog vođenja i savjetovanja odraslih (o mogućnostima promjene zanimanja, daljeg školovanja, stručnog usavršavanja i sl.) u skladu sa NOK-om	- Urađen program karijernog vođenja i savjetovanja odraslih	CSO, ZZZCG / MRSS, UCG, organizatori obrazovanja odraslih, poslodavci	III i IV kvartal 2019.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija

Mjera: Stvaranje uslova za više korišćenje kapaciteta naučnoistraživačkog sektora u radu institucija u cilju kvalitetnijeg definisanja, implementacije i evaluacije programa karijernog vođenja i savjetovanja

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
--------------------	--	-------------------------------	-----------------	-----------------

Istraživanje potreba korisnika usluga karijernog vođenja i savjetovanja	- Pripremljeni instrumenti - Sprovedeno istraživanje - Pripremljen izvještaj o rezultatima istraživanja sa preporukama	UCG / ZZZCG, PKCG	I i II kvartal 2019. godine	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija
Unapređenje kapaciteta naučnoistraživačkog sektora kroz obuke, studijska putovanja i usluge eksperata iz EU zemalja	- Broj sprovedenih obuka - Broj studijskih putovanja - Broj angažovanih eksperata	UCG / ZZZCG	I, II, III, IV kvartal 2019. I,II,III i IV kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija

Prioritet 5: Obezbjedivanje kvaliteta u karijernom vođenju i savjetovanju

Mjera: Uspostavljanje sistema kvaliteta u uslugama karijernog vođenja i savjetovanja na nacionalnom nivou

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Sagledati iskustva iz zemlje i okruženja o standardima kvaliteta	- Urađeni izvještaji o standardima kvaliteta u drugim zemljama	KTKVS	I i II kvartal 2020.	Budžet Ministarstva prosvjete u iznosu od 500 eura
Pripremiti okvir za praćenje kvaliteta karijernog vođenja i savjetovanja na nacionalnom nivou	- Urađen nacrt okvira kvaliteta karijernog vođenja i savjetovanja na nacionalnom nivou	KTKVS	III i IV kvartal 2020.	Budžeti Ministarstva prosvjete u iznosu od 1.000 eura

Mjera: Definisane kvaliteta u obrazovnim ustanovama

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Razvoj deskriptora za praćenje kvaliteta usluga karijernog vođenja i savjetovanja u obrazovanju	- Deskriptori za praćenje kvaliteta usluga karijernog vođenja i savjetovanja su razvijeni	KTKVS	I - IV kvartal 2019.	Budžet Ministarstva prosvjete

Mjere: Unapređenje standarda kvaliteta u CIPS-ovima**Uspostavljanje sistema praćenja kvaliteta i relevantnosti usluga koje pružaju pojedine službe**

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Definisanje polaznih osnova standarda kvaliteta usluga u CIPS-ovima	- Izrađen dokument o standardima kvaliteta usluga CIPS-ova	ZZZCG / CIPS	I - III kvartal 2020.	Budžet Zavoda za zapošljavanje
Istražiti informisanost i zadovoljstvo korisnika uslugama službi koje se bave karijernim vođenjem i savjetovanjem	- Sačinjena analiza podataka i sačinjen izvještaj o uslugama službi koje se bave karijernim vođenjem i savjetovanjem	UCG, ZZZCG, MP	II - IV kvartal 2020.	Budžeti nadležnih organa, ustanova, institucija i organizacija

Mjera: Aktivno učešće u zajedničkim EU aktivnostima na području karijernog vođenja i savjetovanja

Ključne aktivnosti	Indikator rezultata za svaku pojedinačnu aktivnost	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Aktivno učešće u Euroguidance mreži Evropske komisije	- Rad Nacionalnog Euroguidance centra - Broj sprovedenih aktivnosti Nacionalnog Euroguidance centra	MP / partneri iz organa, ustanova i institucija koji sprovode aktivnosti karijernog vođenja i savjetovanja	I, II, III, IV kvartal 2019. I,II,III i IV kvartal 2020.	Budžet Ministarstva prosvjete u iznosu od 4.500 eura

3. MONITORING, IZVJEŠTAVANJE I EVALUACIJA

Budući da je razvoj oblasti karijernog vođenja i savjetovanja definisan važećom Strategijom, Ministarstvo prosvjete je u 2016. godini formiralo Koordinaciono tijelo za karijernu orijentaciju koje je zadužilo da pripremi izvještaje o realizovanim aktivnostima iz ove oblasti. Stoga, u skladu sa Rješenjem o imenovanju ovog tijela, br. 02-728/2016-8 od 12. oktobra 2016. godine, ovo tijelo će pripremiti godišnje izvještaje za 2019. i 2020. godinu.

Popis korišćenih skraćenica

MP	-	Ministarstvo prosvjete
MRSS	-	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
CSO	-	Centar za stručno obrazovanje
ZZŠ	-	Zavod za školstvo
UCG	-	Univerzitet Crne Gore
NSO	-	Nacionalni savjet za obrazovanje
KTKVS	-	Koordinaciono tijelo za karijerno vođenje i savjetovanje
ZZZCG	-	Zavod za zapošljavanje Crne Gore
CIPS	-	Centar za informisanje i profesionalno savjetovanje
PKCG	-	Privredna komora Crne Gore
UPCG	-	Unija poslodavaca Crne Gore
ZPKCG	-	Zanatsko-preduzetnička komora Crne Gore

**IZVJEŠTAJ O REALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA IZ AKCIONOG PLANA
SPROVOĐENJA NACIONALNE STRATEGIJE CJELOŽIVOTNE
KARIJERNE ORIJENTACIJE
(2017-2018)**

Podgorica, decembar 2018. godine

SADRŽAJ

1.	AKCIONI PLAN KAO INSTRUMENT SPROVOĐENJA STRATEGIJE CJELOŽIVOTNE KARIJERNE ORIJENTACIJE U CRNOJ GORI (2017-2018).....	3
2.	IZVJEŠTAJ O REALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA IZ AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE CJELOŽIVOTNE KARIJERNE ORIJENTACIJE ZA 2017-2018. GODINU.....	5
3.	PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE OBLASTI KARIJERNE ORIJENTACIJE.....	32

1. AKCIONI PLAN KAO INSTRUMENT SPROVOĐENJA STRATEGIJE CJELOŽIVOTNE KARIJERNE ORIJENTACIJE U CRNOJ GORI (2017-2018)

Akcioni plan za sprovođenje Strategije cjeloživotne karijerne orijentacije za period 2017-2018. godine je usvojen u IV kvartalu 2016. godine. Ovim Akcionim planom predviđene su aktivnosti usklađene sa prioritetima Strategije cjeloživotne karijerne orijentacije u Crnoj Gori za period 2016-2020 i Strategije za cjeloživotno preduzetničko učenje 2015-2019. Prioritetne oblasti u karijernoj orijentaciji za period 2016-2020. godini su:

- Podizanje svijesti i znanja o potrebi za cjeloživotnim učenjem i razvojem karijere,
- Osnaživanje politike za karijernu orijentaciju na nivou sistema,
- Jačanje karijerne orijentacije u obrazovnom sistemu Crne Gore,
- Jačanje karijerne orijentacije za zaposlene i nezaposlene,
- Obezbjedenje kvaliteta u karijernoj orijentaciji.

Za sprovođenje mjera i aktivnosti odgovorni su: Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Univerzitet Crne Gore, Zavod za školstvo, Centar za stručno obrazovanje, škole, udruženja poslodavaca.

Kao jedno od najvažnijih zajedničkih aktivnosti u realizaciji ovog plana izdvaja se formiranje Koordinacionog tima za razvoj karijerne orijentacije u Crnoj Gori. Ovaj tim je inicirao formiranje Kancelarije za karijerno vođenje i savjetovanje čiji je osnovni cilj pružanje informacije zainteresovanim građanima o nastavku obrazovanja, mogućnostima sticanja željene kvalifikacije, mogućnostima za ulazak na tržište rada kao i raznim programima mobilnosti dostupnim crnogorskim učenicima i studentima. Takođe, Kancelarija je sačinila više tehničkih alata koje direktno služe školskim timovima za karijerno vođenje i savjetovanje u radu sa učenicima, kao što su priručnici, elektronski upitnici, baze podataka i drugo. Ova Kancelarija finansirana je iz budžeta Ministarstva prosvjete i Euroguidance mreže koja pripada programu Erasmus+ Evropske komisije. Ono na čemu treba dodatno

raditi jeste uvođenje dodatnih nadležnosti Koordinacionog tijela za karijernu orijentaciju, čime bi se stekla mogućnost bolje evaluacije i monitoringa rada nadležnih institucija u ovoj oblasti.

Stoga, u nastavku dokumenta se može vidjeti stepen realizacije aktivnosti predviđenih u Akcionom planu za 2017. i 2018. godinu.

2. IZVJEŠTAJ O REALIZOVANIM AKTIVNOSTIMA IZ AKCIONOG PLANA ZA SPROVOĐENJE STRATEGIJE CJELOŽIVOTNE KARIJERNE ORIJENTACIJE ZA 2017-2018. GODINU

Prioritet 1: Podizanje svijesti o potrebi za cjeloživotnim učenjem i razvojem karijere

Mjera: Promovisati cjeloživotno učenje i karijernu orijentaciju

Mjera: Informisati roditelje o načinima podržavanja djece u njihovom profesionalnom razvoju

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Promocija Akcionog plana sprovođenja Strategije kod vaspitno-obrazovnih ustanova i institucija kroz savjetovanja, forume, seminare i dr.	Opis aktivnosti: Održani brojni seminari u školama u cilju upoznavanja nastavnog kadra sa predviđenim aktivnostima u akcionom planu. Ciljna grupa: nastavnici i direktori škola Broj polaznika: 324	KTKO/ CSO, ZZŠ, škole, ZZZCG	2017. i 2018.	Iz budžeta Ministarstva prosvjete
Izrada informatora i ostalih promotivnih materijala za učenike osnovnih i srednjih škola koji objašnjavaju značaj karijerne orijentacije i daju informacije o mogućnostima daljeg obrazovanja ili zapošljavanja	Opis aktivnosti: Informator „Kuda nakon srednje škole”, priprema se, štampa i distribuira u organizaciji ZZZCG/CIPS-a svim osnovnim školama u Crnoj Gori, i tokom 2017-2018. god. štampan je u tiražu od 7.000 odnosno 8.000 primjeraka. Ciljna grupa: Učenici završnih razreda osnovnih škola	ZZZCG, škole, ustanove visokog obrazovanja	2017. i 2018.	16.000 eura iz budžeta ZZZCG
Organizovanje predavanja, radionica, okruglih stolova, medijskih nastupa i dr. o značaju karijerne orijentacije za učenike i roditelje	Opis aktivnosti: Predstavnici Ministarstva prosvjete su kroz brojna medijska prikazivanja (tv, pisani mediji, portali i dr.) promovisali značaj karijerne orijentacije. Ciljna grupa: Mladi, nezaposleni, zaposleni, odrasli, i drugi zainteresovani građani	KTKO/ CSO, ZZŠ, ZZZCG i drugi	2017. i 2018.	

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Izrada smjernica za uvođenje karijernog informisanja i savetovanja u ustanove stručnog obrazovanja	Opis aktivnosti: Ministarstvo prosvjete je kroz projekat Euroguidance pripremilo priručnik „Karijerno vođenje i savjetovanje u stručnim školama“. Ciljna grupa: nastavnici u stručnim školama i školski timovi za karijerno vođenje i savjetovanje	KTKO	Decembar 2017.	Iz budžeta projekta Euroguidance i budžeta Ministarstva prosvjete
Priprema informatora, brošura i drugih informativnih materijala, namijenjenih učenicima osnovnih i srednjih škola i gimnazija koji objašnjavaju značaj karijerne orijentacije i daju informacije o mogućnostima daljeg obrazovanja	Opis aktivnosti: Informator „Kuda nakon srednje škole”, priprema se, štampa i distribuiru u organizaciji ZZZCG/CIPS-a svim osnovnim školama u Crnoj Gori, i tokom 2017-2018 god. štampan je u tiražu od 7.000 odnosno 8.000 primjeraka. Ciljna grupa: Učenici završnih razreda osnovnih škola	ZZZCG/CSO, ZZŠ, škole, ustanove visokog obrazovanja, socijalni partneri	2017. i 2018.	16.000 eura iz budžeta ZZZCG
Promocija obrazovne ponude stručnih škola za učenike i roditelje osnovnih škola kroz dane otvorenih vrata	Opis aktivnosti: Sve srednje stručne škole organizuju dane otvorenih vrata Ciljna grupa: učenici i roditelji učenika iz osnovnih škola	Stručne škole /osnovne škole	2017. i 2018.	Iz budžeta škola

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Promocije obrazovne ponude stručnih škola i preduzetništva, kroz Sajam stručnog obrazovanja, „Sajam preduzeća za vježbu“ za nastavnike, roditelje, učenike osnovnih škola, građane, donosiocje odluka i dr.	Opis aktivnosti: U okviru kampanje „Stručno je ključno! Zaposli se, zaradi i sebe izgradi“, Ministarstvo prosvjete je organizovalo prezentacije srednjih stručnih škola u Podgorici, Beranama i Budvi. U navedenim opštinama se predstavio veliki broj srednjih stručnih škola koje su na svojim štandovima prezentovale zanimanja iz mašinstva, elektrotehnike, kuvarstva, građevinarstva, kozmetike i td. na različite načine (putem prezentacije, relanog izvođenja posla u okviru zanimanja, prezentovanjem produkata rada pojedinih zanimanja i sl.). Prezentacije škola je propratio veliki broj učenika završnih razreda osnovnih škola i njihovih nastavnika. Pored ovih manifestacija Ministarstvo prosvjete je organizovalo i završnu svečanost povodom završetka kampanje na kojoj su uručene pohvale i zahvalnice najboljim učenicima i najaktivnijim poslodavcima u dualnom obrazovanju.	CSO/MP, stručne škole, osnovne škole	II kvartal 2018.	Budžeti MP i CSO
	Opis aktivnosti: U organizaciji Ministarstva obrazovanja Bugarske, bugarskog Servis centra preduzeća za vježbu i Međunarodne organizacije EURPEN u Plovdivu je 2018. godine održan XXI Međunarodni sajam virtuelnih preduzeća za vježbu. Svoje usluge i proizvode na sajmu su predstavila tri preduzeća za vježbu i dva preduzetnička kluba iz pet srednjih škola Crne Gore. Preduzetnički klub „Montestrik“ iz JU Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ iz Danilovgrada, osvojio je dvije nagrade, i to za „Najaktivnije učešće na sajmu“ i „Najatraktivnije predstavljanje proizvoda na francuskom jeziku“. Preduzeće za vježbu „Božanske kapi“ i preduzetnički klub iz JU Gimnazije „Slobodan Škerović“ iz Podgorice predstavili su se na zajeničkom štandu i osvojili nagradu za „Najbolju prezentaciju na francuskom jeziku“. Učešće predstavnika iz Crne Gore je organizovano uz podršku Servis centra preduzeća za vježbu Crne Gore. Ciljna grupa: Učenici srednjih stručnih škola, nastavnici Broj polaznika: oko 60		II kvartal 2018.	Sponzorstvo: 1.500 eura CSO: 700 eura

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Promocije obrazovne ponude stručnih škola kroz sajam suvenira, sajam zanata i slične aktivnosti za nastavnike, roditelje, učenike osnovnih škola, građane, donosioce odluka i dr	Opis aktivnosti: Ministarstvo prosvjete je u saradnji sa osnovnim i srednjim školama organizovali sajam suvenira i sajam zanata u aprilu i decembru 2017. godine. Ciljna grupa: učenici osnovnih i srednjih škola, roditelji, nastavnici, i dr. Broj polaznika: Više hiljada građana i građanki.	Zanatsko-preduzetnička komora, Privredna komora, Unija poslodavaca / stručne škole, osnovne škole	II kvartal 2017. i 2018.	Iz budžeta škola i budžeta Ministarstva prosvjete
Promocije obrazovne ponude stručnih škola kroz dane nauke i slična događanja na ustanovama visokog obrazovanja, takmičenja iz preduzetništva i sl.	Opis aktivnosti: Ministarstvo nauke je u saradnji sa ustanovama visokog obrazovanja i stručnim školama organizovalo dane nauke u septembru 2017. i 2018. godine. Ciljna grupa: učenici, studenti, roditelji, i drugi zainteresovani građani Broj polaznika: Više hiljada građana i građanki	MN/CSO, MP, stručne škole, osnovne škole	III kvartal 2017. i 2018.	Iz budžeta Ministarstva nauke

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Promocija takmičenja u vještinama za učenike, studente, mlade i radnike od 18 do 25 godine starosti - takmičenje u vještinama „EuroSkills“ i učešća na njemu	Opis aktivnosti: Crna Gora je učestvovala na evropskom takmičenju „EuroSkills“ u Budimpešti 2018. godine. Na EuroSkills-u se u 42 discipline takmičilo 519 predstavnika iz 28 zemalja. Crna Gora je imala svoje predstavnike u 5 disciplina: 3 individualne (kuvarstvo, restoraterstvo i frizerske usluge) i 2 timske (preduzetništvo i mobilna robotika). Studenti Ekonomskog fakulteta iz Podgorice osvojili su drugu nagradu i srebrnu medalju iz oblasti preduzetništva. Mladi kuvar iz hotela „Centre Ville“ u Podgorici dobio je medalju „The best of nation“ za najviše osvojenih poena među takmičarima iz Crne Gore. Ciljna grupa: Učenici, studenti i mladi od 18 do 25 godina starosti, poslodavci Broj polaznika na EuroSkills-u: 519 iz 28 zemalja Broj polaznika iz Crne Gore: 13 – 7 takmičara i 5 eksperata (poslodavci, nastavnici), 4 predstavnika CSO-a (tehnički delegat, glavni delegat, tehnički asistent i tim lider)	CSO, MP/stručne škole, ustanove visokog obrazovanja	III kvartal 2018.	Budžeti CSO-a i sufinansiranje (Ekonomski fakultet i donacije MP, Privredne komore, Hotel „Splendid“ i dr.) CSO: 20.100 eura Sponzorstva: 11.500 eura

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Promocija učenika - pobjednika iz različitih oblasti na državnom takmičenju srednjih škola, regionalnim, evropskim i svjetskim takmičenjima	Opis aktivnosti: Crna Gora je učestvovala na evropskom takmičenju „EuroSkills“ u Budimpešti 2018. godine. Na EuroSkills-u su se u 42 discipline takmičilo 519 predstavnika iz 28 zemalja. Crna Gora je imala svoje predstavnike iz 5 disciplina: 3 individualne (kuvarstvo, restoraterstvo i frizerske usluge) i 2 timske (preduzetništvo i mobilna robotika). Studenti Ekonomskog fakulteta iz Podgorice osvojili su drugu nagradu i srebrnu medalju iz oblasti preduzetništva. Mladi kuvar iz hotela „Centre Ville“ u Podgorici dobio je medalju „The best of nation“ za najviše osvojenih poena među takmičarima iz Crne Gore. Ciljna grupa: Učenici, studenti i mladi od 18 do 25 godina starosti, poslodavci Broj polaznika na EuroSkills-u: 519 iz 28 zemalja Broj polaznika iz Crne Gore: 13 – 7 takmičara i 5 eksperta (poslodavci, nastavnici), 4 predstavnika CSO-a (tehnički delegat, glavni delegat, tehnički asistent i tim lider)	ICCG/CSO, ZZŠ, osnovne škole, stručne škole, gimnazije	III kvartal 2018.	Budžeti CSO-a i sufinansiranje (Ekonomski fakultet i donacije MP, Privredne komore, Hotel „Splendid“, i dr.) CSO: 20.100 eura Sponzorstva: 11.500 eura
Osnivanje i podrška radu preduzetničkih klubova u osnovnim školama, gimnazijama i stručnim školama u okviru vannastavnih i slobodnih aktivnosti	Opis i broj aktivnosti: Osnovano 30 preduzetničkih klubova u čijem radu učestvuje oko 150 učenika iz 10 srednjih stručnih i mješovitih škola i dvije gimnazije Ciljna grupa: učenici i nastavnici srednjih stručnih škola Broj polaznika: oko 150	ZZŠ, CSO/osnovne škole, gimnazije i stručne škole, udruženja poslodavaca	2017. i 2018.	Budžeti škola (škole samostalno obezbjeđuju sredstva kroz sponzorstvo)

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Kampanje promovisanja cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih kroz „Festival obrazovanja odraslih“	Opis aktivnosti: U okviru „Festivala obrazovanja odraslih“ organizovano je 11 promotivnih aktivnosti (Panel diskusija na temu: „Upravljanje ljudskim resursima u privredi“, Seminar na temu „Upravljanje rizikom u modernom poslovanju“, Radionica na temu „Uloga vaspitno-obrazovnih ustanova u prevenciji i zaštiti djece i mladih od nasilja u porodici“, dvije prezentacije „EPALE“ u Kolašinu i Budvi, pet okruglih stolova i Završna konferencija projekta Nacionalni koordinator za sprovođenje evropske agende za učenje odraslih na temu „Profesionalizacija u obrazovanju odraslih“). Pored ovih aktivnosti u okviru festivala organizovano je nekoliko prezentacija, promocija i dana otvorenih vrata organizatora obrazovanja odraslih. Broj aktivnosti: 11 promotivnih aktivnosti i nekoliko prezentacija, promocija i dana otvorenih vrata organizatora obrazovanja odraslih. Ciljne grupe: predstavnici službi za ljudske resurse, tržište radne snage i institucije socijalnog partnerstva, poslodavci, studenti, nezaposleni, zaposleni, organizatori obrazovanja odraslih, nastavnici i građanima Broj polaznika: 600	CSO/MP, ZZŠ, ZZZCG, organizatori obrazovanja odraslih, udruženja poslodavaca	IV kvartal 2017.	Budžeti CSO/MP, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Privredna komora Crne Gore, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja, organizatori obrazovanja odraslih CSO: 1.000 eura MRSS: 500 eura

Mjera: Organizovati kampanje i aktivnosti preko kojih će različite ciljne grupe upoznati potrebe poslodavaca, koja su znanja i kvalifikacije potrebna, tendencije na tržištu rada i druge relevantne informacije o tržištu rada

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Unaprijediti alate za analizu podataka o zaposlenosti i potražnji na tržištu rada, mogućnostima dokvalifikaciji, prekvalifikaciji i obrazovanja.(objavljivanje mjesečnog, polugodišnjeg i godišnjeg izvještaja o kretanjima na tržištu rada)	Na sajtu Zavoda za zapošljavanje objavljuje se nedjeljni statistički izvještaj. Takođe se vrši izvještavanje na polugodišnjem i godišnjem nivou sa podacima o kretanjima na tržištu rada.	ZZZCG/PKCG, preduzeća, CSO	2017. i 2018.	Budžet ZZZCG

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Organizovati promotivne aktivnosti, značajne za povećanje zapošljavanja mladih i odraslih („Sajmovi sezonskog zapošljavanja i sl.)	Opis aktivnosti: -Unija poslodavaca Crne Gore je objavila publikaciju: „Biraš zanimanje? Biraj na svoj način!“ -Privredna komora je sprovela istraživanje o deficitarnim zanimanjima u Crnoj Gori -Zavod za zapošljavanje Crne Gore i Centri za informisanje i profesionalno savjetovanje tradicionalno podržavaju aktivnosti na sajmovima zapošljavanja mladih: Summer Job, Dani karijere i Berza rada Broj aktivnosti: Dvije prezentacije publikacije i istraživanja, 10 sajмова zapošljavanja, organizovana u tri opštine Ciljna grupa: nezaposleni, svršeni učenici stručnih škola, odrasli	ZZZCG / ustanove srednjeg i visokog obrazovanja, udruženje poslodavaca	2017. i 2018.	Budžet ZZZCG i Unije poslodavaca Budžeti studentskih organizacija

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Informisanje o stanju na tržištu rada, značaju karijerne orijentacije i drugim mjerama aktivne politike zapošljavanja kroz informisanje putem TV emisije „Pokreni se“ i drugih emisija	Opis aktivnosti: Zastupljenost na TV i u pisanim medijima, u cilju promovisanja važnosti karijerne orijentacije. U emisiji „Pokreni se“ koja izvještava o stanju i potrebama tržišta rada, tema Profesionalna orijentacija zastupljena u 20 emisija. Ciljna grupa: nezaposleni i oni koje žele da se usavršavaju ili promijene posao	ZZZCG/poslodavci i njihova udruženja	2017. i 2018.	Budžet Zavoda za zapošljavanje 42.000 eura za „Pokreni se“ i 35.000 za „Putokazz“
Prikupljanje i analiza informacija o implementiranim projektima u oblasti karijerne orijentacije i dobrim praksama u zemlji	Opis aktivnosti: Kancelarija za karijerno vođenje i savjetovanje je pripremila informaciju o aktivnostima u ovoj oblasti koje je sprovode na različitim nivoima sistema, od lokalnog do nacionalnog, kao i od strane svih relevantnih institucija i organizacija.	KTKO	Oktobar 2018.	Iz budžeta Euroguidance projekta i budžeta Ministarstva prosvjete
Organizovanje posjeta učenika srednjih škola preduzećima radi promocije uspješnih preduzetnika i primjera dobre prakse	Opis aktivnosti: Kroz promociju i realizaciju dualnog obrazovanja, Ministarstvo prosvjete je u saradnji sa stručnim školama i poslodavcima organizovalo brojne posjete učenika stručnih škola poslodavcima iz relevantne oblasti u svim opštinama u Crnoj Gori. Ciljna grupa: učenici stručnih škola, poslodavci, roditelji Broj polaznika: U sistemu dualnog obrazovanja imamo ukupno 570 učenika prvog, drugog i trećeg razreda u 26 škola u 20 opština, 19 obrazovnih programa, 210 poslodavaca.	KTKO/škole	2017. i 2018.	Iz budžeta Ministarstva prosvjete i Privredne komore

Prioritet 2. Osnaživanje politika karijerne orijentacije na nivou sistema

Mjera: Unaprijediti zakonsku regulativu i druga dokumenta u odnosu na okvire EU, kada je u pitanju karijerna orijentacija

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Izrada dvogodišnjeg plana rada KTKO u skladu sa Strategijom cjeloživotne karijerne orijentacije i Akcionim planom sprovođenja Strategije za 2017-2018. godinu	Opis aktivnosti: Ministarstvo prosvjete je formiralo Koordinaciono tijelo koje čine predstavnici ministarstva prosvjete i rada, Zavoda za školstvo, Centra za stručno obrazovanje, Zavoda za zapošljavanje, Privredne komore Crne Gore, Unije poslodavaca Crne Gore, Univerziteta Crne Gore i škola. Takođe, učestvovalo je i u izradi Akcionog plana karijerne orijentacije 2019/2020. i Izvještaju o realizaciji aktivnosti karijerne orijentacije za 2017/2018. godinu.	KTKO	2017. i 2018.	Budžet Ministarstva prosvjete
Praćenje sprovođenja aktivnosti iz Akcionog plana za 2017-2018. godinu i realizacija aktivnosti, definisanih Planom rada KTKO	Opis aktivnosti: Koordinaciono tijelo je razmatralo specifičnosti karijerne orijentacije u stručnom obrazovanju i pripremilo smjernice za realizaciju aktivnosti karijerne orijentacije u stručnim školama i definisalo osnovne elemente kvaliteta u stručnom obrazovanju.	KTKO	2018.	
Izrada preporuka o saradnji škola i ZZZCG i i podjeli obaveza školskih timova za karijernu orijentaciju u školama i centara za profesionalno informisanje i savjetovanje		KTKO/timovi za karijernu orijentaciju u školama, stručne službe ZZZCG/CIPS		
Realizacija zajedničkih programa o saradnji u oblasti karijerne orijentacije obrazovnih ustanova		KTKO/ZZZCG, škole, predstavnici ustanova		

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
i nadležnih službi Zavoda za zapošljavanje				
Unapređenje postojećih zakonskih rješenja koja su značajna za razvoj i implementaciju karijerne orijentacije		KTKO		

Prioritet 3: Jačanje karijerne orijentacije u obrazovnom sistemu Crne Gore

Mjere:

- Osnaživanje karijerne orijentacije u školama
- Sprovođenje mjera prevencije ranog napuštanja obrazovanja
- Unapređivanje usluga karijerne orijentacije za lica sa posebnim obrazovnim potrebama

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Obuka nastavnika osnovnih škola za implementaciju programa karijerne orijentacije	Opis aktivnosti: U organizaciji Ministarstva prosvjete, Centra za stručno obrazovanje i Zavoda za školstvo, uz podršku IPA projekta IV „Modernizacija obrazovnih programa i obuka nastavnika“, izrađen je i akreditovan trodnevni program obuke nastavnika: „Vještine vođenja karijere u srednjim stručnim školama“. Po Programu „Vještine vođenja karijere u srednjim stručnim je tokom 2017. godine, prošlo obuku 19 nastavnika iz 12 srednjih stručnih škola Ciljna grupa: nastavnici u stručnim školama Broj polaznika: 19 nastavnika	KTKO/ZZŠ, CSO, ZZZCG (CIPS), škole	I kvartal 2017.	Budžet Ministarstva prosvjete kroz sredstva IPA projekta

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Praćenje realizacije programa karijerne orijentacije u osnovnim školama	-	KTKO/ZZŠ, CSO, škole		
Prilagođavanje modela karijerne orijentacije obuke nastavnika osnovnih škola potrebama obuke nastavnika stručnih škola	-	KTKO,/ZZŠ, CSO, škole		
Obuka nastavnika stručnih škola za implementaciju programa karijerne orijentacije	Opis aktivnosti: Realizovana obuka „Karijerna orijentacija u srednjoj školi“ za profesore srednjih škola, uključene gimnazije, srednje mješovite i stručne škole, petofazni model obuke Ciljna grupa: Nastavnici u srednjim školama (ukupno 11 stručnih škola) Broj polaznika: 58 nastavnika	KTKO /CSO, škole	Maj i oktobar 2017. April i oktobar 2018.	Budžet Zavoda za školstvo
Praćenje realizacije karijerne orijentacije u školama	Opis aktivnosti: KTKO je organizovali više sastanaka sa školskim timovima za karijernu orijentaciju u cilju praćenja kvaliteta njihovog rada.	ZZŠ, CSO/ KTKO, škole	2017. i 2018.	Iz budžeta Ministarstva prosvjete
Kreiranje i pilotiranje programa karijerne orijentacije za učenike sa posebnim obrazovnim potrebama	-	CSO, ZZŠ, članovi tima za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama/škole		
Izrada modularizovanih obrazovnih programa za učenike stručnih škola, zasnovanih na	Opis aktivnosti: Tokom 2017. godine, urađeno je 10 modularizovanih	CSO/škole, poslodavci	2017 i 2018.	Budžeti CSO i MP CSO: 164.500 eura

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
standardima zanimanja istog ili različitog nivoa, koji omogućavaju postepeno sticanje kvalifikacija u skladu sa potrebama tržišta rada	obrazovnih iz 5 sektora i 8 podsektora rada zasnovanih na 29 standarda zanimanja koji će omogućiti sticanje istog broja stručnih kvalifikacija (29); -Tokom 2018. godine, urađeno 16 modularizovanih obrazovnih iz 6 sektora i 10 podsektora rada zasnovanih na 49 standard zanimanja koji će omogućiti sticanje istog broja stručnih kvalifikacija (49) Ciljna grupa: nastavnici, predstavnici preduzeća, fakulteta			
Realizacija aktivnosti ZZZCG iz oblasti karijerne orijentacije namijenjenih učenicima	Opis aktivnosti: Program Zavoda za zapošljavanje Crne Gore »Karijerna orijentacija i tržište rada u osnovnim i srednjim školama« se realizuje kroz posjete školama. Ciljna grupa: učenici osnovnih i srednjih škola Broj polaznika: u 2017. god. broj posjećenih osnovnih škola bio 57-informisano 3.692 učenika, 18 srednjih škola-informisano 1.850 učenika. U 2018. godini broj posjećenih osnovnih škola je 57-informisano 4.437 učenika, a 26 srednjih škola - informisano 2.247 učenika.	ZZZCG/ škole	2017. i 2018.	Budžet Zavoda za zapošljavanje

Mjera: Jačanje karijerne orijentacije u visokom obrazovanju

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Uspostavljanje mreže karijernih centara na Univerzitetu Crne Gore (UCG)	Opis aktivnosti: Karijerni centar Univerziteta Crne Gore (KCUCG) je uspostavio mrežu saradnika za karijerno savjetovanje na svim jedinicama UCG, koji učestvuju u implementaciji svih aktivnosti u okviru KCUCG.	Karijerni centar Univerziteta Crne Gore / ustanove visokog obrazovanja	2017.	Iz budžeta UCG
Uključivanje sadržaja karijerne orijentacije u studijske programe po kojima se obrazuje nastavni kadar	Opis aktivnosti: Kroz projektne aktivnosti na pojedinim univerzitetskim jedinicama se unapređuju nastavni programi inkorporiranjem preduzetništva, razvijanjem trening modula, obučavanjem nastavnog osoblja i studenta, sve sa ciljem promocije i popularizacije preduzetničkih kompetencija. Takođe, Univerzitet Crne Gore, uz podršku fondacije King Baudouin iz Brisela, realizuje projekat TRAIN, sa ciljem da razvije, implementira i evaluiira program treninga profesionalnog razvoja akademskog osoblja, usmjeren, prije svega, na buduće profesore i saradnike u nastavi. Glavni cilj je razvoj novog kadra na univerzitetima Zapadnog Balkana.	Ustanove visokog obrazovanja	2017. i 2018.	Iz budžeta UCG

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Realizacija aktivnosti ZZZCG iz oblasti karijerne orijentacije namijenjenih studentima (u skladu sa planom saradnje)	Opis aktivnosti: U saradnji sa Univerzitetom Crne Gore realizovano je 10 radionica za studente kako bi unaprijedili vještine predavljanja poslodavcu Ciljna grupa: studenti Broj polaznika: 87	ZZZCG (CIPS) / Karijerni centar Univerziteta Crne Gore i ostale ustanove visokog obrazovanja	2017. i 2018.	Budžet Zavoda za zapošljavanje
	Opis aktivnosti: Karijerni centar UCG je organizovao niz radionica namijenjenih studentima svih ciklusa studija, kao i budućim studentima. - Radionice kako napisati motivaciono pismo i CV - Radionice o traženju posla - Radionica „Mogućnosti i prepreke za zapošljavanje osoba s invaliditetom“ - Radionica „Rješavanje konflikata i učenje nekonfliktne komunikacije“ - Radionica „Motivaciono pismo i CV lična karta kandidata“ - Radionica „Politikolog – zanimanje budućnosti“ - Učešće u projektu koji je organizovao CEMI - „Osposobljavanje mladih iz sjevernih opština Crne Gore za tržište rada“ - KCUCG je učestvovao na Sajmu sezonskog zapošljavanja „Summer Job 2018“ u Podgorici, kao specifičan servis Univerziteta	UCG	2017. i 2018.	Iz budžeta UCG

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
	namijenjen, između ostalog, studentima da lakše ostvare kontakt sa poslodavcima i brže dođu do zaposlenja. Organizovan besplatan kurs za program „AutoCAD“ za studente Građevinskog fakulteta organizovan je besplatan, dok su studenti Ekonomskog fakulteta bili u prilici da isprate konferenciju „Bank and Business Conference 2018“ - KCUCG sa Studentskim parlamentom organizovano „Dan otvorenih vrata“, gdje su predstavnici svih 19 fakultetskih jedinica Univerziteta Crne Gore, za svojim štandovima, posjetioce i zainteresovane maturante, informisali šta izučava svaka fakultetska jedinica Univerziteta Crne Gore i koje su im mogućnosti zapošljenja po završetku te visokoškolske ustanove. - Panel diskusije o stvarnim dometima inkluzije mladih u savremenim demokratskim procesima i uticaja digitalizacije na tržište rada i studiranje - Održan je niz radionica, info dana i konsultacija u okviru programa Mariija Sklodovska Kiri Akcije, kao i EURAXESS programa, koji su			

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
	namijenjeni mladim istraživačima			
Realizacija predavanja za studente iz oblasti preduzetništva od strane uspješnih preduzetnika	Opis aktivnosti: Karijerni centar UCG, BIO - ICT Centar izvrsnosti Univerziteta Crne Gore i Biro za ekonomsku saradnju i podršku biznis zajednici - Glavni Grad Podgorica, pod pokroviteljstvom Univerziteta Crne Gore i Glavnog grada Podgorice, osnovali su <i>Kancelariju za inovaciono – edukativne usluge</i>, koja funkcioniše u okviru KCUCG i čiji cilj je podsticanje preduzetničke svijesti i afirmacija biznis inicijative studentske populacije UCG. Kancelarija takođe pruža neophodne usluge/obuke i/ili transfer znanja studentima UCG, u cilju afirmacije njihovih postojećih biznis ideja i trasiranja smjera za koncipiranje novih biznis ideja. - U toku je „Obuka za početnike u biznisu“ tokom koje će se	UPCG/ Karijerni centar Univerziteta Crne	2017. i 2018.	Iz budžeta UCG

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
	predavanja i radionice u trajanju od sat vremena održavati dvaput sedmično. Sa studentima će raditi mr Radivoje Drobnjak i mr Nikola Mišnić, saradnik u nastavi Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore. - KCUCG je bio partner na manifestaciji Dani karijere i organizovao dvije radionice: „Kreativnost u funkciji savremenog biznisa“ i „Sve moje grupe“ - KCUCG je organizovao motivaciono predavanje o konceptu preduzetništva i načinima otpočinjanja biznisa. Svoju preduzetničko iskustvo sa studentima podijelio je Danilo Popović, suosnivač kompanije „Zaposli.me“. - Radionice sa poslodavcima o zapošljavanju mladih sa invaliditetom			

Prioritet 4: Jačanje usluga karijerne orijentacije za nezaposlene i zaposlene

Mjera: Širenje mreže karijernih centara u institucijama, agencijama i ustanovama koje se bave karijernom orijentacijom

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Analiza potreba i mogućnosti za širenje mreže CIPS-ova	-	ZZZCG /lokalne zajednice		

Realizacija aktivnosti CIPS-ova u manjim opštinama i institucijama sistema, u skladu godišnjim planom aktivnosti	Opis aktivnosti: Kroz program “Podsticanje karijernog razvoja neposredno zapošljivih” u 2017. god. usluge profesionalne orijentacije prošlo je 4.771 lice, od čega je 1.560 iz evidencije nezaposlenih, a ostali su u procesu školovanja, učenici i studenti, njihovi roditelji, studenti, poslodavci, kao i lica koja traže promjenu zaposlenja. Program je usmjeren ka informisanju, motivisanju i učenju nezaposlenih lica tehnikama i vještinama potrebnim za aktivno traženje posla, kao i potencijalnim preduzetnicima-korisnicima kredita za samozapošljavanje. Programe jednodnevnih-trodnevnih radionica u 2017. godini prošlo je 681 lice sa evidencije neposredno zapošljivih lica, a u 2018. godini 384 nezaposlena lica.	ZZZCG (CIPS) /lokalne zajednice	2017. i 2018.	Budžet Zavoda za zapošljavanje
	Opis aktivnosti: Predstavnici CIPS-a tokom 2017. godine aktivno učestvovali u Projektu „Promovisanje rješenja za inkluzivno tržište rada na Zapadnom Balkanu“, koji zajednički sprovode UNDP i Međunarodna organizacija rada (ILO), a koji je finansiran od strane Austrijske agencije za razvoj (ADA), UNDP i ILO. Kao osnovni problem identifikovan je nedostatak pristupa informacijama vezanim za karijernu orijentaciju, na osnovu čega je		2017.	8.000 eura, ADA, UNDP i ILO

	sprovedeno etnografsko istraživanje u cilju utvrđivanja glavnih prepreka na terenu, generisanje idejnih rješenja i kreiranje prototipa rješenja tj. razvijanje mogućnosti za unaprijeđenje komunikacijskih praksi ZZZCG/CIPS-a. Kroz projekat za lakši pristup mladim informacijama sa tržišta rada, otvorena je nova facebook stranica Centra za informisanje i profesionalno savjetovanje (CIPS-a). Fb stranica je urađena i predstavljena tokom desetodnevne obuke, kako bi mladima, na što bolji način, predstavili rad ZZZCG i CIPS-a, UNDP je angažovao NVO digitalizuj.me da bi se sprovelo rebrendiranje, otvorila facebook stranica i napravila komunikaciona strategija vođenja društvenih mreža CIPS-a.			
--	---	--	--	--

	- Opis aktivnosti: Savjetnici za profesionalnu rehabilitaciju i profesionalnu orijentaciju ZZZCG/CIPS uključeni u radionice pod nazivom Izrada i realizacija ITP-a 1 i 2 u Osnovnim i Srednjim školama, koju organizuje KulturKontakt Austria u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje, u cilju što lakšeg i kvalitetnijeg prelaska mladih sa smetnjama u razvoju iz procesa obrazovanja na tržište rada.		2018.	
--	---	--	-------	--

Mjera: Razvoj i unapređenje programa za nezaposlene i zaposlene u cilju savladavanja i unapređenja vještina koje su važne za razvoj karijere

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Izrada plana saradnje organizatora obrazovanja odraslih, ZZZCG, CSO i ostalih socijalnih partnera u cilju unapređenja mjera za karijerno informisanje i savjetovanje odraslih	Opis aktivnosti: U toku 2018. Godine Privredna komora je organizovala 36 edukativnih aktivnosti. Ciljna grupa: nezaposleni, zaposleni Broj polaznika: 1.667	CSO, ZZZCG/UK, PKCG, UPG, MRSS	2018.	Budžet Privredne komore
Istraživanje potreba nezaposlenih i zaposlenih iz oblasti karijerne orijentacije	U okviru projekta „Promovisanje rješenja za inkluzivno tržište rada na Zapadnom Balkanu“ realizovano je etnografsko istraživanje koje je pokazalo da mladi korisnici usluga Zavoda iz oblasti karijerne orijentacije imaju potrebu za savremenijim načinom informisanja i komunikacije	ZZZCG/PKCG	Maj, decembar 2018. godine	1.000 eura, ADA, UNDP i ILO

	s institucijom.			
Priprema programa karijernog informisanja i savjetovanja odraslih (o mogućnostima promjene zanimanja, daljeg školovanja, stručnog usavršavanja i sl.) u skladu sa NOK-om	Opis aktivnosti: UCG kroz servise Centra za međunarodnu saradnju i razvoj karijere informiše ne samo studente, već i nastavno i administrativno osoblje o mogućnostima koje im se pružaju u okviru programa mobilnosti i pronalazi najbolje opcije za nastavak studija ili usavršavanje na univerzitetima u inostranstvu.	CSO, ZZZCG/ MRSS, UCG, organizatori obrazovanja odraslih, poslodavci		
Organizovanje radionica na temu: Jači socijalni dijalog u zemljama zapadnog Balkana (poređenje – CG i EU)	-	UPCG		
Organizovanje radionica o zdravlju, zaštiti na radu i rodnoj ravnopravnosti	-	UPCG		
Organizovanje mentorstva za žene sa sjevera (Rožaje) koje žele da započnu sopstveni biznis	-	UPCG/Opština Rožaje		
Organizovanje radionica o preduzetničkim znanjima i vještinama za nezaposlene žene	Opis aktivnosti: Unija Poslodavca je organizovala četiri jednodnevna, tematski povezana treninga. u okviru projekta pod nazivom “Žene u menadžmentu u Crnoj Gori: Podrška liderstvu i profesionalnom razvoju žena u Crnoj Gori”. Ciljna grupa: žene Broj polaznika: U obuci je učestvovalo dvadeset pet (25) žena menadžerki, kao i poslovnih žena zainteresovanih za dalji razvoj karijere i napredak ka višim pozicijama	UPCG	2017.	Budžet Unije poslodavaca Crne Gore

	upravljanja i rukovođenja.			
Priprema i štampanje Vodiča za otpočinjanje biznisa	-	UPCG/Opština Rožaje		
Organizovanje radionica o djelatnosti agencija za privremeno ustupanje zaposlenih	-	UPCG		
Organizovanje okruglih stolova na teme koje su relevantne za poslovanje privrednih subjekata	-	UPCG		
Organizovanje radionica za mlade na nacionalnom nivou o započinjanju biznisa i marketingu	Opis aktivnosti: Tokom 2017. godine Unija Poslodavca je u okviru projekta “Mladi su budućnost Crne Gore” realizovala intenzivne treninge iz oblasti karijernog razvoja, marketinga, PR i prodaje (14 radionica na različite teme), neuro-lingvističkog programiranja (2 radionice), preduzetništva, preduzetničkih vještina i otpočinjanja biznisa (11 radionica). Ciljna grupa: mladi, nezspoleni, žene Broj polaznika: Oko 100 mladih, nezaposlenih i žena je prošlo obuku.	UPCG/ZZZCG	2017.	Budžet Unije poslodavaca Crne Gore

Mjera: Stvaranje uslova za više korišćenje kapaciteta naučno istraživačkog sektora u radu institucija u cilju kvalitetnijeg definisanja, implementacije i evaluacije programa karijerne orijentacije

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Istraživanje potreba korisnika usluga karijerne orijentacije	-	UCG/ ZZZCG, PKCG		

Prioritet 5: Obezbjedivanje kvaliteta u karijernoj orijentaciji

Mjera: Uspostavljanje sistema kvaliteta u uslugama karijerne orijentacije na nacionalnom nivou

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti/Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Sagledati iskustava iz zemlje i okruženja o standardima kvaliteta	Opis aktivnosti: Koordinaciono tijelo je pripremilo informaciju o iskustvima razvoja karijerne orijentacije iz drugih evropskih zemalja.	KTKO	2018.	Iz budžeta Euroguidance i Ministarstva prosvjete
Pripremiti okvir za praćenje kvaliteta karijerne orijentacije na nacionalnim nivou	-	KTKO		

Mjera: Definisanje kvaliteta u obrazovnim ustanovama

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Razvoj deskriptora za praćenje kvaliteta usluga karijerne orijentacije u obrazovanju	-	KTKO		

Mjere: Unapređenje standarda kvaliteta u CIPS-ovima

Uspostavljanje sistema praćenja kvaliteta i relevantnosti usluga koje pružaju pojedine službe

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
------------	--	-------------------------------	-----------------	-----------------

	polaznika			
Definisanje polaznih osnova standarda kvaliteta usluga u CIPS-ovima	U okviru projekta „Aktivne mjere tržišta rada za zapošljivost“ kreiran je Priručnik – metode rada Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u okviru kojega su opisani procesu iz oblasti profesionalne orijentacije.	ZZZCG/ CIPS	I i II kvartal 2017. godine	Ukupna vrijednost IPA projekta „Aktivne mjere tržišta rada za zapošljivost“ iznosila je 998.000 eura
Istražiti informisanost i zadovoljstvo korisnika uslugama službi koje se bave karijernom orijentacijom	U okviru projekta „Promovisanje rješenja za inkluzivno tržište rada na Zapadnom Balkanu“ realizovano je etnografsko istraživanje koje je pokazalo da mladi korisnici usluga Zavoda iz oblasti karijerne orijentacije imaju potrebu za savremenijim načinom informisanja i komunikacije sa institucijom.	UCG, ZZZCG, MP	Maj, decembar 2018. godine	1.000 eura, ADA, UNDP i ILO

Mjera: Aktivno učešće u zajedničkim EU aktivnostima na području karijerne orijentacije

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
Uključenje u Evropsku mrežu za politiku cjeloživotne karijerne orijentacije (ELGPN) u statusu posmatrača	-	MP / partneri iz organa, ustanova i institucija koji sprovode aktivnosti profesionalne orijentacije		
Uključenje u mrežu EUROGUIDANCE u statusu posmatrača	Opis aktivnosti: Ministarstvo prosvjete aktivnosti koje se tiču karijernog savjetovanja sprovodi kroz aktivnosti Nacionalnog Europass i	MP / partneri iz organa, ustanova i institucija koji sprovode aktivnosti profesionalne orijentacije	2017. i 2018.	Budžet Ministarstva prosvjete

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
	Euroguidance centra. Tokom 2017. i 2018. godine, organizovane su brojne radionice u srednjim stručnim školama, gimnazijama i institucijama visokog obrazovanja na temu promocije Europass dokumenata. (Europass CV, Europass jezički pasoš, Europass Dodatak diplomi, Europass Dodatak svjedočanstvu i Europass mobilnost). Takođe, pripremljeni su sljedeći priručnici: Vodič kroz Europass, Vodič kroz Europass CV i priručnik za nastavnike stručnih predmeta “Karijerno savjetovanje i vođenje u stručnim školama”. Do kraja 2018. godine, biće završeni sljedeći priručnici: „Korišćenje društvenih mreža u vođenju karijere“, „Vođenje intervjua sa učenicima, “Vodiča za korišćenje dokumenata „Europass mobilnost“ i „Europass jezički pasoš“, prevod knjige „Dobro karijerno vođenje“, od autora Džona Holmana, kao i upitnici za različite vršnjačke grupe, koji će se moći popuniti u elektronskoj verziji na sajtu Nacionalnog			

Aktivnosti	Opis broj aktivnosti / Ciljna grupa i broj polaznika	Nosilac aktivnosti / Partneri	Vremenski okvir	Izvor sredstava
	Euroguidance i Europass centra.			
Učešće u radu tijela ELGPN i EUROGUIDANCE u statusu posmatrača	Opis aktivnosti: Navedeno u gornjoj aktivnosti	MP / partneri iz organa, ustanova i institucija koji sprovode aktivnosti profesionalne orijentacije		

3. PREPORUKE ZA UNAPREĐENJE OBLASTI KARIJERNE ORIJENTACIJE

Tokom rada na ovom dokumentu, Radna grupa je uvidjela da najveći doprinos razvoju ove oblasti jeste upravo dobra koordinacija Ministarstva prosvjete, Zavoda za zapošljavanje i udruženja poslodavaca, sa jedne strane, i škola, sa druge strane. Stoga, preporuke za unapređenje oblasti karijernog vođenja i savjetovanja se odnose na one koje se tiču rada nadležnih institucija i one koje se odnose na razvoj ove oblasti u školama:

Preporuke za institucije su sljedeće:

1. Koordinaciono tijelo za karijernu orijentaciju treba da:

- a) značajno proširi svoj rad sa školama, mladima i roditeljima;
- b) prenese školama dobru praksu u karijernom vođenju;
- c) podrži škole u stvaranju Plana razvoja karijere i prati njihovu realizaciju.

2. Zavod za zapošljavanje treba da:

- a) razvije i proširi svoje onlajn servise usmjerene na škole, mlade i njihove roditelje, i podrži obuku koju oni prolaze;
- b) obezbijedi bolji protok informacija sa tržišta rada iz baze podataka Zavoda za zapošljavanje.

3. Udruženja poslodavaca treba da:

- a) sarađuju s organizacijama poslodavaca radi posredovanja u njihovim susretima sa školama.

Preporuke za škole su:

1. Od svake srednje škole mora se zahtijevati da ima Plan razvoja karijere, objavljen na školskom vebsajtu, u cilju praćenja njihovih aktivnosti.
2. Svaka srednja škola obavezna je da objavljuje podatke o opredjeljenju svih svojih učenika tri godine po završetku njihovog školovanja. Objavljeni podaci o opredjeljenju treba da su agregirani i da pokazuju glavne kategorije zaposlenja, dodatne obuke i daljeg i visokog obrazovanja.
3. Zajedno sa informacijama o poslovima, „živa“ informacija o tržištu rada treba da je dostupna školama preko CIPS-ovih servisa. Svi uključeni u karijerno vođenje treba da su obučeni za korišćenje CIPS-ovih servisa.
4. Svaka škola treba da ima dovoljno dobru saradnju s poslodavcima da bi ostvarila bolje rezultate iz oblasti karijernog vođenja i savjetovanja.
5. Svaka škola treba da ima člana koji je nadležan za podsticanje poslodavaca da se angažuju i da budu strateški zainteresovani za karijerno vođenje.

Popis korišćenih skraćenica

MP	-	Ministarstvo prosvjete
MRSS	-	Ministarstvo rada i socijalnog staranja
CSO	-	Centar za stručno obrazovanje
ZZŠ	-	Zavod za školstvo
UCG	-	Univerzitet Crne Gore
NSO	-	Nacionalni savjet za obrazovanje
KTKO	-	Koordinaciono tijelo za karijernu orijentaciju
ZZZCG	-	Zavod za zapošljavanje Crne Gore
CIPS	-	Centar za informisanje i profesionalno savjetovanje
PKCG	-	Privredna komora Crne Gore
UPCG	-	Unija poslodavaca Crne Gore
ZPKCG	-	Zanatsko-preduzetnička komora Crne Gore